

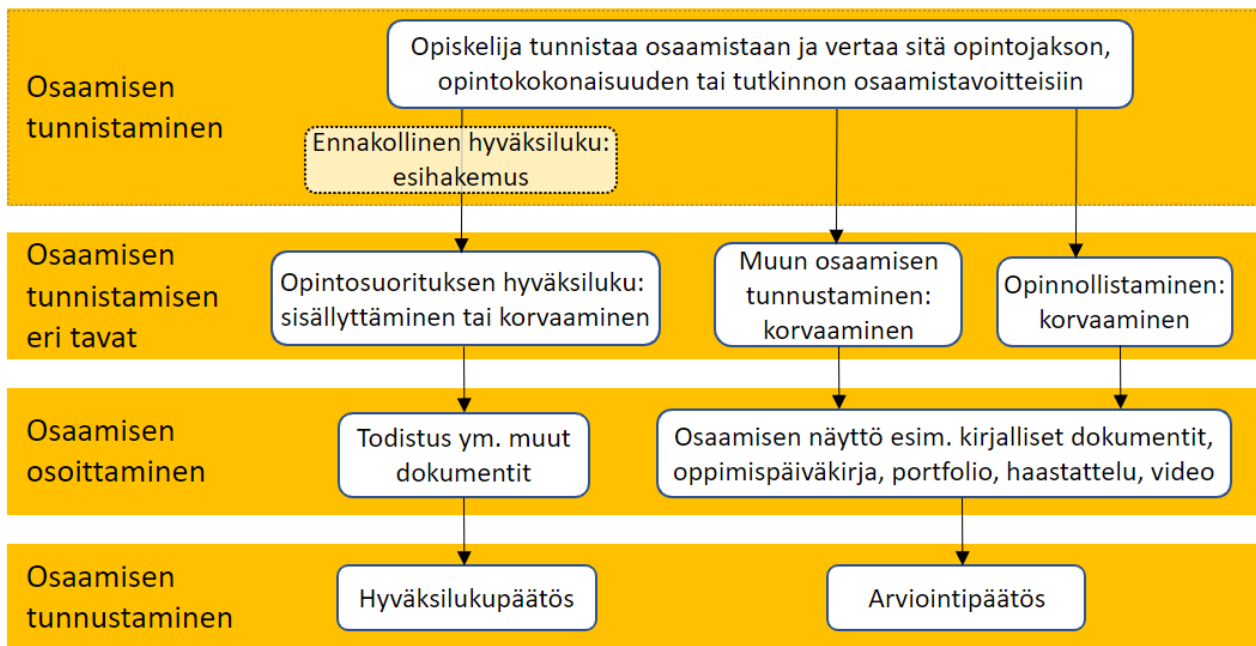
Osaamisen tunnustamisen linjaukset Oulun yliopistossa

Sisältö

1. JOHDANTO	3
2. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN YLEISET PERIAATTEET	4
2.1 Opintojen vanheneminen	4
2.2 Opintopisteiden määrää koskevia rajoituksia	5
2.3 Vaihto-opintojen hyväksilukeminen	5
2.4 Kieli- ja viestintäopintojen hyväksilukeminen	6
3. OPISKELIJA TUNNISTAA OSAAMISEN	6
3.1 Opintosuorituksilla hyväksilukeminen	7
3.2 Muun osaamisen tunnistaminen	8
3.3 Vapautus kieliopinnoista.....	9
4. OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA ARVIOINTI	10
5. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSI	11
6. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN HAKEMINEN	12
7. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN MENETTELY	13
8. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN OIKAISUMENETTELY	13
9. VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄAIKA	14
10. LINJAUKSISTA POIKKEAVAT TARKENNUKSET	15
10.1 Kasvatustieteiden tiedekunta.....	15
10.2 Luonnontieteellinen tiedekunta	15
10.3 Lääketieteellinen tiedekunta.....	15
10.4 Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu	15
10.5 Teknillinen tiedekunta	16
10.6 Tohtoriopintojen hyväksilukeminen	16

1. JOHDANTO

Osaamisen tunnistamisella tarkoitetaan sitä, että opiskelija pyrkii ymmärtämään hankkimaansa osaamista ja jäsentämään sen suhteessa opintojensa osaamistavoitteisiin. **Osaamisen tunnustaminen**¹ (ent. AHOT, aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen) tarkoittaa opintosuoritusten tai muun osaamisen tunnustamista osaksi opiskelijan nykyisiä opintoja, jonka perusteella opiskelijalle kirjataan opintosuorituksen tai sen osan hyväksiluku. Osaamisen tunnustaminen voi sisältää esimerkiksi aiempien opintojen, opiskelijavaihdon, harjoittelun, työkokemuksen tai muun osaamisen hyväksilukua osaksi suoritettavaa tutkintoa, opintokokonaisuutta tai opintojaksoa, pakollisiin tai valinnaisiin opintoihin. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen Oulun yliopistossa on avattu kuviossa 1. Osaamisen tunnustamista säätelevät Yliopistolaki (558/2009, 44 §), Laki yliopistolain muuttamisesta (940/2017, 7 a §), Oulun yliopiston koulutuksen johtosääntö ja Oulun yliopiston osaamisen tunnustamisen linjaukset (1.8.2021).

Kuvio 1. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen Oulun yliopistossa.

Osaamisen tunnustamista voi hakea opiskelija, jolla on Oulun yliopistossa opiskeluoikeus, ja joka on ilmoittautunut läsnä olevaksi. Osaamisen tunnustamisen menettely koskee kaikkia opiskelijoita, joilla on opiskeluoikeus (tutkintokoulutus, erilliset opiskeluoikeudet, avoimen yliopiston opiskelijat, erikoistumiskoulutus, erikoislääkäri-, ja erikoishammaslääkärikoulutukset). Osaamisen tunnustamista voi hakea vain niihin opintoihin, joita opiskeluoikeus koskee. Osaamisen tunnustamista ei voida tehdä opiskelijalle, joka on ilmoittautunut poissa olevaksi tai joka ei ole kirjoilla. Kansainvälisten yhteistutkinto-ohjelmien opintoja koskevista periaatteista päätetään niitä koskevissa sopimuksissa ja opetussuunnitelmissa.

¹ Opetus- ja koulutussanasto (OKSA): 2 laitos, Opetus- ja kulttuuriministeriö 12.2.2021.

2. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN YLEISET PERIAATTEET

Hyväksilukea voi vain hyväksytysti suoritettuja opintojaksoja. Hyväksilukua ei voi hakea jo suoritettulle opintojaksolle. Hyväksiluetun opintojakson arvosanaa voi korottaa suorittamalla opintojakson kokonaan uudelleen.

Sama opintojakso tai opintokokonaisuus ei voi kuulua tutkinnon sisällä useampaan kohtaan². Mikäli sama opintojakso kuuluu useampaan opintokokonaisuuteen, ilmoitetaan opetussuunnitelmassa, miten sen jo aiemmin suorittanut opiskelija rakentaa opintokokonaisuuden saavuttaakseen sen osaamistavoitteet ja minimilaaajuuden. Mikäli opetussuunnitelmassa ei ole kuvattu vaihtoehtoja, sovitaan suorituksesta henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa.

Opinnäytetyö³ on tutkintokohtainen. Aiemmin hankittujen opintojen perusteella ei ole mahdollista hyväksilukea korkeakoulututkintoon kuuluvaa opinnäytettä tai siihen kuuluvaa kypsyysnäytettä, vaan ne suoritetaan Oulun yliopistossa. Opiskelijan aiemmin suorittamassa tutkinnossa osoitettu suomen tai ruotsin kielen taito voidaan kuitenkin hyväksilukea. Kansainvälisten yhteistutkinto-ohjelmien opintoja koskevista periaatteista päätetään niitä koskevissa sopimuksissa ja opetussuunnitelmissa.

2.1 Opintojen vanheneminen

Korkeakoulututkintoon ei hyväksilueteta yli 10 vuotta vanhoja tai keskeneräisiä opintojaksoja. Yli 10 vuotta sitten hankittua osaamista koskevia hakemuksia ei oteta käsittelyyn. Tästä voidaan poiketa koulutusdekaanin tekemällä erillisellä päätöksellä niistä opinnoista, jotka poikkeavat tästä säännöstä eli joilla on kymmentä vuotta pidempi tai lyhyempi vanhenemisaika.

Opintojakson vanhenemisaika lasketaan opintojakson suorittamispäivämäärästä. Valmiit opintokokonaisuudet (esimerkiksi valmiit sivuaineet, perus-, aine- tai syventävät opinnot tai valmiit tutkinnot, joista on todistus tai joista on saatu arvosana ja jotka on lukittu) eivät vanhene. Korkeakoulututkintoon sisältyvät kieliopinnot eivät vanhene.

² Sama opintojakso tai opintokokonaisuus ei voi kuulua 3+2-tutkinnoissa sekä alempaan että ylempään tutkintoon eli ei voi kuulua molempiin yhden kandi-maisteriparin sisällä. Esimerkiksi jos opiskelijan kumpaankin tutkintoon sisältyy 25 opintopisteen sivuaine, hän ei voi hyväksilukea alemmassa tutkinnossa jo olevaa sivuainekokonaisuutta ylempään tutkintoon.

³ Opinnäytetyöllä tarkoitetaan kandidaatintutkielmaa, pro gradu -tutkielmaa, diplomityötä, lisensiaatintutkielmaa, väitöskirjaa tai vastaavaa kirjallista tutkielmaa.

2.2 Opintopisteiden määrää koskevia rajoituksia

Kokonaisuudessaan hyväksiluvulla alempaan korkeakoulututkintoon voidaan hyväksyä yhteensä enintään **90 opintopistettä** ja ylempään korkeakoulututkintoon yhteensä enintään **60 opintopistettä** opintoja. Poikkeuksena tästä ovat mm. siirto-opiskelijat⁴, kaksoistutkintoon johtavat koulutusohjelmat tai avoimen korkeakoulun väyläopinnot, joiden opintopistemääriä ei rajoiteta tässä. Siirto-opiskelijan siirron perusteena olevat aiemmat opinnot hyväksiluetaan mahdollisimman täysimääräisesti tutkintorakenteen ja tutkinnon osaamistavoitteiden sen mahdollistaessa.

Toiseen tutkintoon käytettyjä opintoja voi hyväksilukea toiseen samantasoiseen tutkintoon⁵. Muualla suoritettuja opintoja voi hyväksilukea alemmasta tutkinnosta alempaan, ylemmästä tutkinnosta ylempään tai ylemmästä tutkinnosta alempaan. Alemmasta tutkinnosta ylempään voidaan hyväksilukea vain sellaisia opintoja tai opintokokonaisuuksia, jotka voisivat muutenkin kuulua ylempään korkeakoulututkintoon (esimerkiksi kokonaiset sivuaineet). Opiskelijavalinnan perusteena olleesta tutkinnosta⁶ ei voida tehdä opintojen hyväksilukuja, ellei opinto ole opiskelijan opiskeluoikeuteen liittyvän opetussuunnitelman mukaan pakollinen.

Aiemmin toisessa korkeakoulussa hyväksiluettua suoritusta ei hyväksilueeta sellaisenaan, vaan osaamistavoitteiden täytyminen tutkitaan alkuperäisestä suorituksesta. Opiskelija voi kuitenkin esittää hakemuksensa perusteluina aiemman myönteisen hyväksilukupäätöksen aineiston.

2.3 Vaihto-opintojen hyväksilukeminen

Opiskelijavaihtoon lähtiessään opiskelija tekee etukäteen opintosuunnitelman (learning agreement) vaihto-ohjelman vaatimusten mukaisesti ja vaihtokohteen hyväksynnän jälkeen esihakemuksen Oulun yliopistolle siitä, mitä opintoja hän aikoo vaihdossa suorittaa ja miten ne hyväksiluetaan. Opiskelijan tulee myös päivittää ja hyväksyttää HOPS tämän mukaisesti. Suunnitelmaa voidaan muuttaa, ja opiskelijan tulee hyväksyttää sekä suunnitelma, että sen muutos omassa tiedekunnassa.

Ulkomailla suoritetuista opinnoista opiskelijan on toimitettava hyväksilukihakemuksen liitteeksi vaihtoyliopiston myöntämä opintosuoritusote (transcript of records), josta käy ilmi opinnot, jotka opiskelija on vaihtokorkeakoulussa hyväksytysti suorittanut. Opinnot hyväksiluetaan ennen vaihto-opiskelua tehdyn opintosuunnitelman tai esihakemuksen mukaisesti. Tiedekunnat vastaavat opintosuoritusten vastaavuuksista.

⁴ Siirto-opiskelijalla tarkoitetaan opiskelijaa, joka vaihtaa opiskeluoikeuden saman tai läheisen alan opintoihin omassa yliopistossa ja/tai vaihtaa opiskeluoikeuden saman tai läheisen alan opintoihin toiseen yliopistoon.

⁵ Yleis-, perus- tai aineopintotasoisilla opintojaksoilla ei voi hyväksilukea syventäviä opintojaksia. Vrt. Opiskelija saa tutkintoa tai erikoistumiskoulutusta suorittaessaan yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamia opintoja sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Yliopistolaki (558/2009, 44 §).

⁶ Poikkeuksena tästä avoimen korkeakoulun väyläopinnot.

Erasmus-opiskelijavaihdossa vaihtokorkeakoulun myöntämät opintopisteet vastaavat Oulun yliopiston opintopisteitä. Kaikki korkeakoulut eivät käytä arvosanoissa samaa asteikkoa (ECTS Grading Scale). Arviointiasteikko löytyy myös yleensä vaihtokorkeakoulun antamasta opintosuoritusotteesta rinnastettuna ECTS arviointiasteikkoon.

Hyväksilukuhakemuksen liitteeksi opiskelijan tulee toimittaa selvitys opintojen laajuudesta opintopisteinä ja pisteiden vaatimasta opiskelutuntimäärästä, korkeakoulussa käytetystä arvosteluasteikosta sekä linkki korkeakoulun verkkosivuille, jossa on selitetty vaihtokorkeakoulun arvosteluasteikko. Opiskelijan tulee säilyttää kaikki opintoihin liittyvä materiaali ml. opintopisteiden vaatimasta opiskelutuntimäärästä.

2.4 Kieli- ja viestintäopintojen hyväksilukeminen

Toisen kotimaisen kielen hyväksilukemisperusteet:

- Korkeakoulussa suoritettu toisen kotimaisen kielen suoritus korvataan, jos se vastaa laajuudeltaan, sisällöltään ja tasoltaan tiedekuntien tutkintovaatimusten kieliopintoja.

Ylioppilastutkinnon arvosanoilla ja IB-tutkinnolla korvataan kieliopintoja seuraavasti:

- Ylioppilastutkinnon pitkän vieraan kielen arvosanoilla laudatur ja eximia korvataan kyseisen kielen tekstinyymmärtämisen opintojakso (1,5-3 opintopistettä), joka kuuluu tutkintoon.
- IB-lukiosta valmistuneille opiskelijoille korvataan tutkinto-ohjelmassaan vaadittu opintopistemäärä englantia (korkeintaan 8 opintopistettä). Lukion kieliopinnoilla tai IB-lukiassa suoritetuilla kieliopinnoilla ei voi muutoin korvata yliopiston kieliopintoja.

3. OPISKELIJA TUNNISTAA OSAAMISEN

Opiskelija on aina aloitteellinen osaamisen tunnistamisprosessin (korvaamisen, sisällyttämisen tai vapautuksen) käynnistämässä. Opiskelijaa ohjeistetaan tutustumaan omaan opetussuunnitelmaansa ja opintojaksojen osaamistavoitteisiin jo ennen opintojen aloittamista. Opiskelija arvioi, onko hänellä tutkinnon opetussuunnitelman, opintokokonaisuuden tai opintojakson osaamistavoitteiden mukaista osaamista ja haluaako hän niiden perusteella hyväksilukuja. Opiskelijalla on vastuu todentaa osaamisensa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta osaamisen tunnustamisen hakemuksen tekemiseen, johon hän saa apua omaopettajalta, tutkinto-ohjelman koulutussuunnittelijalta tai muulta opintoneuvontaa antavalta taholta.

Osaamisen tunnustamista suositellaan haettavaksi mahdollisimman pian opintojen alkuvaiheessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hyväksiluettavat opinnot on suoritettu tai muu osaaminen hankittu. Hyväksiluettujen opintojen tulee sisältyä tutkintoon tai

opintokokonaisuuteen. Tutkinto-opiskelijan tulee ehdottaa HOPSista opinto tai opinnot, jonka osaamistavoitteet hän esittää saavuttaneensa. Osaamisen tunnustaminen voi edellyttää osaamisen täydentämistä.

Osaamista voidaan hyväksilukea virallisessa koulutuksessa (korkeakouluissa) hankittujen opintosuoritusten perusteella, joista opiskelija on saanut todistuksen, sekä muulla tavoin hankitun osaamisen (esimerkiksi työkokemus, harjoittelu, luottamustehtävät, kielitaito) perusteella. Seuraavassa on kuvattu opintosuorituksilla hyväksilukeminen, muun osaamisen tunnistaminen ja kieliopinnoista vapauttaminen. Osaamisen tunnustamisen päätöksentekoprosessi eri tapauksissa on kuvattu luvussa 5.

3.1 Opintosuorituksilla hyväksilukeminen

Yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa, avoimissa yliopistoissa, avoimissa ammattikorkeakouluissa sekä ulkomaisissa korkeakouluissa suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea sekä korvaamalla että sisällyttämällä. Muualla suoritettujen korkeakouluopintojen hyväksilukemisella voi korvata tutkinto-ohjelmassa olevia opintojaksoja tai sisällyttää kokonaisuuksia osaksi opintoja. Hyväksiluettavan osaamisen on oltava tutkinnon opetussuunnitelman, opintokokonaisuuden tai opintojakson osaamistavoitteiden mukaista.

Opiskelijan kotikorkeakoulu päättää **ennakollisella hyväksiluvulla**, että opinnot, jotka opiskelija tulee suorittamaan, tullaan hyväksymään osaksi opiskelijan tavoitteena olevaa tutkintoa opintosuorituksen hyväksilukemisen kautta. Tätä voidaan hyödyntää esimerkiksi vaihto-opinnoissa tai kesäopinnoissa.

Korvaaminen edellyttää sisällöllistä vastaavuutta henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa olevan opintojakson tai opintokokonaisuuden osaamistavoitteiden kanssa. Opiskelijan tulee arvioida ja verrata hankkimaansa osaamista kohteena olevan opintojakson osaamistavoitteisiin. Ellei osaamistavoitteita ole määritelty riittävän tarkasti, arvioidaan mm. opintojen tavoitteiden, sisällön tai vaadittavan kirjallisuuden samankaltaisuutta. Opintoja voidaan korvata kokonaan tai osittain. Korvaamisella tarkoitetaan opetussuunnitelman mukaisen opintojakson tai sen osan suorituksen myöntämistä opiskelijan aiempien opintojen tai muun osaamisen perusteella.

Opiskelija voi anoa opintojakson **täysimääräistä korvaavuutta**, kun hän on suorittanut opintoja niin paljon, että vajaus on enintään yksi opintopiste täysimääräisesti korvattavan opintosuorituksen ja jo suoritettujen opintosuoritusten välillä, mikäli opintosuoritusten osaamistavoitteet vastaavat toisiaan. Korvaavuus merkitään suoritukseksi korvattavan opintojakson tai -kokonaisuuden opintopistemäärän mukaisesti.⁷

⁷ Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi 4 opintopisteen laajuisen opintosuorituksen ja haluaa korvata 5 opintopisteen laajuisen opintosuorituksen, opiskelijalle kirjataan hyväksiluettu suoritus 5 opintopisteen laajuisena. Vastaavasti korvaavuutta ei kirjata laajempaa kuin korvattavan opintosuorituksen laajuudeksi on määritelty opetussuunnitelmassa. Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi 6 opintopisteen suorituksen ja hakee korvaavuutta 5 opintopisteen suoritukselle, hänelle kirjataan korvaavuus 5 opintopisteen laajuisena. Poikkeuksena tästä ovat siirto-opiskelijat, joiden kohdalla kaikki opintosuoritukset suositellaan hyväksiluettavaksi täysimääräisinä.

Opiskelija voi hakea hyväksilukemista myös opintojaksolle, vaikka aiemmin hankittu osaamisen laajuus ei täytä koko korvattavan opintojakson laajuutta. Opintojakson opettaja arvioi täydentämismahdollisuuden. Tällöin kysymys on **osittaisesta korvaamisesta**. Opiskelijalta voidaan vaatia lisäsuoritus siinä tapauksessa, että olennaisia opintojakson osaamistavoitteita jäisi muuten saavuttamatta. Opintojakson vastuuhenkilö sopii opiskelijan kanssa, miten opiskelija osoittaa osaamisen jäljelle jäävästä opintojakson osasta.

Sisällyttäminen tarkoittaa toisessa suomalaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen liittämistä sellaisenaan osaksi tutkintoa, jolloin ei edellytetä sisällöllistä vastaavuutta opintojaksoittain, mutta opintojen on oltava tasoltaan⁸ opetussuunnitelman mukaista ja niiden on vastattava tutkinnon edellyttämiä osaamistavoitteita. Muualla suoritettu opintojakso tai opintokokonaisuus hyväksytään tutkintoon sellaisenaan. Tutkintoon sisällytettävät muualla tai aiemmin suoritettut opintosuoritukset kirjataan opiskelijan opintosuoritusrekisteriin opintosuorituksen alkuperäisellä laajuudella.

Kelpoisuuden tuovat opintokokonaisuudet voidaan sisällyttää tutkintoon niin, että ne näkyvät tutkintotodistuksessa siinäkin tapauksessa, että ne on liitetty aiempaan korkeakoulututkintoon. Niitä ei kuitenkaan tässä tapauksessa lasketa mukaan suoritettavan tutkinnon minimilaajuuteen. Kelpoisuuden tuottavien hyväksiluetujen opintojaksojen sisällyttämisessä tutkintoon täytyy aina tarkastaa mitä lainsäädäntö sanoo asiasta.

Yliopisto voi järjestää opiskelijan tutkintoon kuuluvaa opetusta yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta⁹. Yhteistyöstä tehdään korkeakoulujen välinen sopimus. Tällaisia opintoja (ns. **ristiinopiskelua**) ei tarvitse käsitellä hyväksilukuprosessin kautta, vaan opinnot tuodaan osaksi tutkintoa henkilökohtaisen opintosuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

3.2 Muun osaamisen tunnistaminen

Muualla kuin virallisessa koulutuksessa hankittua osaamista voi syntyä epävirallisen oppimisen (täydennyskoulutukset, kurssit, työpaikkojen koulutukset, vapaan sivistystyön koulutukset) tai arkioppimisen (työkokemus, luottamustoimet, harrastukset) yhteydessä. Muualla kuin virallisessa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnustaminen on aina **korvaamista**.

Muulla tavoin hankitun osaamisen suoritustavat ja osoittaminen voi olla sovittu jo ennen osaamisen hankkimista. Tällöin puhutaan **opinnollistamisesta**. Opinnollistamisen lähtökohtana on opintojen aikainen ja opiskelijan ja opintojakson vastuuhenkilön yhdessä sopima opinnollistamisen toteuttamissuunnitelma ts. osaamisen osoittamisen dokumentointi. Opiskelija voi dokumentoida esimerkiksi työssäoppimista havainnoimalla työtilanteita, laatimalla työtehtävissä aitoja prosessikuvauksia, kehittämissuunnitelmia tai raportteja.

⁸ Opintojen tasolla tarkoitetaan korkeakouluopintojen vaativuustasoa, esimerkiksi tutkintorakenteen vaativuustason perus-, aine- tai syventäviä opintoja.

⁹ Laki yliopistolain muuttamisesta (940/2017, 7 a §).

Toteuttamissuunnitelmassa on tärkeä kuvata se osaaminen mitä työtehtävät vaativat, sekä miten osaaminen kytkeytyy opintojakson osaamistavoitteisiin ja opintojaksolla käytettävään kirjallisuuteen.

Osaamisen tunnustamisen näkökulmasta keskeistä ovat kokemuksen kautta opitut tiedot ja taidot, ei pelkkä kokemus. Opiskelijan on pystyttävä muun osaamisen tunnustamisen hakemuksessa kuvaamaan, miten osaaminen on hankittu ja millä tasolla se on suhteessa opintojakson osaamistavoitteisiin, sekä todentamaan osaamisensa, jotta osaamista voidaan arvioida. Jos osaaminen osoitetaan todistuksella, on oleellista, että opiskelija ei pelkästään esitä dokumenttia, vaan osaa kuvailla, mitä osaamista hänellä on esitetyn dokumentin pohjalta.

3.3 Vapautus kieliopinnoista

Vapautus¹⁰ koskee kieliopintoja. Opiskelija voi saada vapautuksen **toisen kotimaisen kielen kielitaitovaatimuksesta**, jos hän on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, hän on saanut koulusivistyksensä ulkomailla tai jos opiskelija on vapautettu toisen kotimaisen kielen opinnoista alemmissa koulutusasteissa (todistus vapautuksesta). Lisäksi opiskelija, jolle määritetty suomi tai ruotsi koulusivistyskieleksi, voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen taidon osoituksesta, jos hänellä on lähtötasovaatimukseen nähden selvästi riittämätön määrä hyväksytysti suoritettuja toisen kotimaisen kielen lukio-opintoja.

Tällaisessa tapauksessa opiskelija vapautetaan toisen kotimaisen kielen opintojen tekemisestä kokonaan, ja opetussuunnitelma määrittelee mitä opintoja opiskelija suorittaa näiden opintojen sijaan, jotta tutkintovaatimus täyttyy. Opiskelijalle on tiedotettava, että henkilö, jolta puuttuu suoritus julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta¹¹, ei ole pätevä Suomessa valtion/kuntien virkoihin.

Lisäksi voidaan erityisistä syistä yksilöllisillä opintojärjestelyillä suositella vapautusta tutkintoon kuuluvien kieliopintojen suorittamisesta. Suositukset perustuvat terveydenhuollon asiantuntijoiden antamiin lausuntoihin ja opintopsykologin arvioon. Opetussuunnitelma määrittelee mitä opintoja opiskelija suorittaa näiden opintojen sijaan, jotta tutkintovaatimus täyttyy. Vapautuksen antaa kieli- ja viestintäkoulutus.

Jos opiskelija on jo aiemmin suorittanut toisen kotimaisen kielen opinnot muussa suomalaisessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa, opiskelija voi hakea hyväksilukua (ei vapautusta) normaalisti.

¹⁰ Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004, 6 §).

¹¹ Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003).

4. OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA ARVIOINTI

Osaamisen tunnustaminen ja yliopiston määrittelemät arviointiperusteet perustuvat osaamisperustaiseen ajattelutapaan. Hyväksilukua arvioitaessa keskiössä on hyväksiluettavan opintojakson tai -kokonaisuuden kuvatut osaamistavoitteet. Opiskelijan hankkimaa osaamista verrataan hyväksiluettavan opintojakson, opintokokonaisuuden tai tutkinnon osaamistavoitteisiin. Jos opiskelijan osaaminen vastaa osaamistavoitteita, osaaminen voidaan hyväksilukea. Opetussuunnitelmatyöllä varmistetaan, että jos jo saavutettu osaaminen vastaa hyväksiluettavaa opintosuoritusta, ei opiskelijalta vaadita saman osaamisen suorittamista uudelleen, vaan opetussuunnitelma määrittää mitä opiskelija voi vaihtoehtoisesti suorittaa. Osaamisen tunnustamisen tulee tukea uuden oppimista ja opintojen etenemistä.

Jos osaamistavoitteita ei ole määritelty riittävän tarkasti, arvioidaan opintojen tavoitteiden, sisällön, työmäärän tai vaadittavan kirjallisuuden samankaltaisuutta.

Opintojen ja osaamisen arvioinnin ja mahdollisesti vaadittavien täydentävien opintojen määrittelyn sekä opiskelijoiden kohtelun tulee olla yhdenmukaista, tasa-arvoista ja ennakoitavaa. Arviointi perustuu osaamiseen, ei siihen, missä tai miten osaaminen on hankittu.

Osaamisen näyttämisen tavoissa voidaan hyödyntää opiskelijoiden hankkimaa osaamista siten, että se hyödyttää myös muita opiskelijoita ja saa aikaan vuoropuhelua korkeakoulun ja työelämän sekä muun yhteiskunnan välillä. Osaamisen tunnustamisen päätöksentekijä määrittelee tarkemmat menettelyt osaamisen osoittamiseen.

Mikäli hyväksiluvun päätöksessä todetaan, että osaaminen vastaa osittain osaamistavoitteita, täydennetään sitä opintojakson vastuopettajan kanssa sovitulla tavalla. Täydentämiseen voi soveltaa esimerkiksi alla mainittuja tapoja:

- osaamista yksilöivä työtodistus
- työnäyte
- artikkelin kirjoitus
- kirjallinen tuotos, esim. essee, raportti
- haastattelu, video ja muu nauhoite
- osaamisportfolio tai -päiväkirja ja sen esittely suullisesti tai kirjallisesti
- asiantuntijapuheenvuoro tai esitelmä esim. opetuksessa
- kirjallinen tai suullinen tentti
- itsearviointi
- opiskelijan itse ideoima tapa

Opiskelijan toimittaman aineiston pohjalta päätöksentekijä voi myöntää osaamisen tunnustamisen opintokokonaisuuksiin, -jaksoihin tai niiden osiin, vaatia opiskelijalta lisänäyttöä osaamisesta, vaatia täydentämään osaamista tai hylätä hakemus. Hakemus ilman asianmukaista liitettä palautetaan opiskelijalle ja pyydetään täydentämään.

5. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSI

Seuraavassa kuvataan osaamisen tunnustamisen päätöksentekoprosessit kokonaisuudessaan (ks. kuvio 2. Osaamisen tunnustamisen päätöksentekoprosessit).

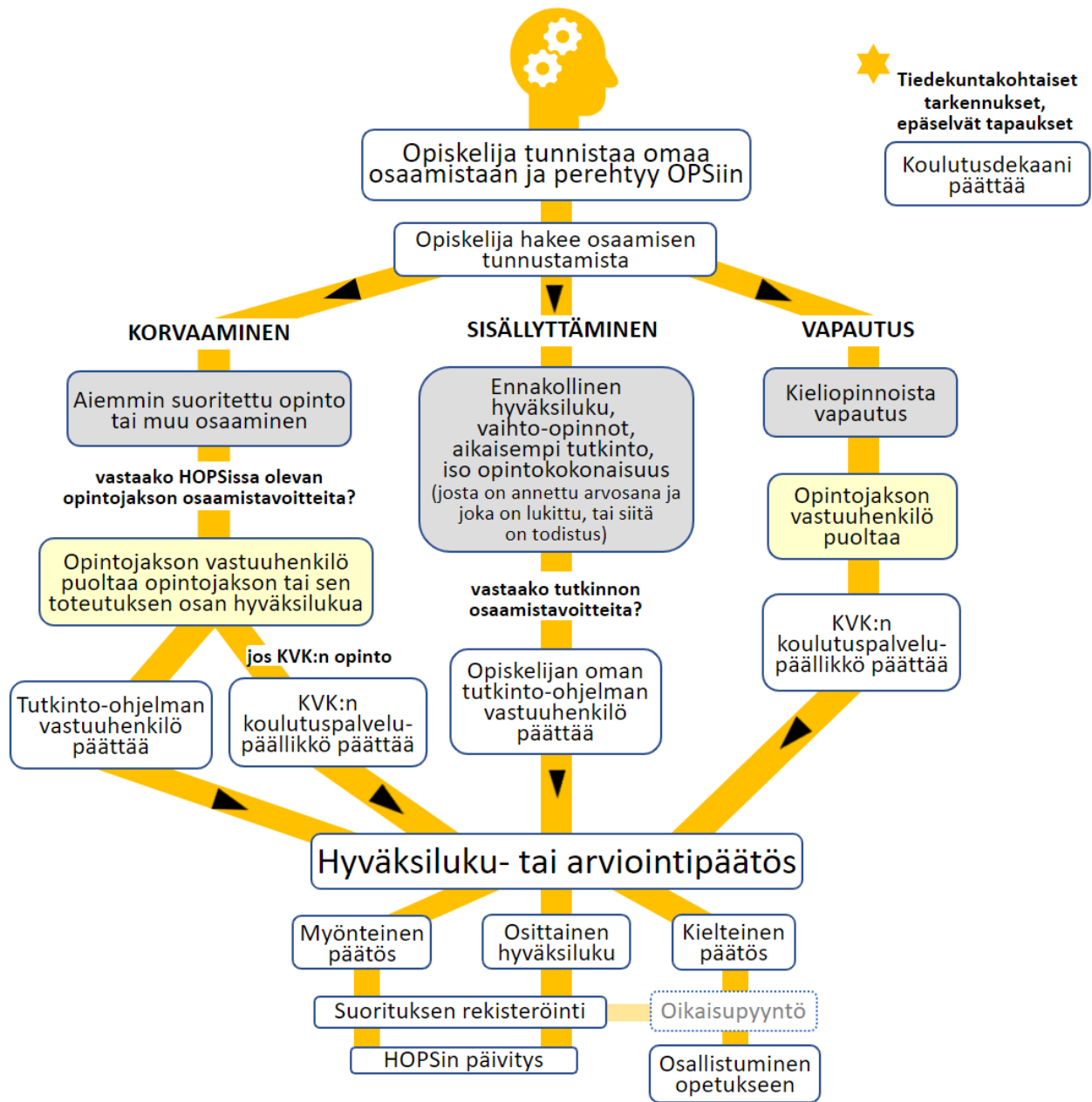
Kun opiskelija hakee **korvaavuutta** (HOPSissa olevalle opinnolle sisällöllistä vastaavuutta), opintojakson vastuuhenkilö arvioi vastaako osaaminen yksittäisen opintojakson tai -jaksojen osaamistavoitteita. Opintojaksojen korvaamista puoltaa sen opintojakson vastuuhenkilö siinä tiedekunnassa, jonka opinnoista on kyse. Kun kyseessä on opintokokonaisuus, jolle haetaan opintojaksoittain HOPSista sisällöllistä vastaavuutta, samalla tavoin opintojaksojen ja/tai -kokonaisuuden vastuuhenkilöt tarkastelevat vastaako osaaminen osaamistavoitteita. Hyväksiluku- tai arviointipäätöksen näissä tapauksissa tekee kyseisen opintojakson tutkinto-ohjelman vastuuhenkilö tai jos kyseessä on kieli- ja viestintäopinto, silloin kieli- ja viestintäkoulutuksen koulutuspalvelupäällikkö.

Kun kyseessä on aikaisemman tutkinnon opintojen, ennakkollisen hyväksiluvun, vaihto-opintojen tai opintokokonaisuuden (jolle on annettu arvosana ja joka on lukittu, tai siitä on todistus) **sisällyttäminen** opiskelijan HOPSiin, opiskelijan oman tutkinto-ohjelman vastuuhenkilö tarkastelee voiko kokonaisuus sisältyä opiskelijan HOPSiin ja opinnot hyväksyä tutkintoon sellaisenaan. Tällöin ei haeta opintojaksoittain sisällöllistä vastaavuutta, vaan tarkastellaan ovatko opinnot tasoltaan opetussuunnitelman mukaisia ja vastaavatko osaamistavoitteet tutkinto-ohjelman osaamistavoitteita. Opiskelijan tutkinto-ohjelman vastuuhenkilöllä on vastuu tutkintovaatimusten täyttymisestä.

Vapautuksissa kieli- ja viestintäopintojen opintojakson vastuuhenkilö puoltaa vapautusta ja kieli- ja viestintäkoulutuksen koulutuspalvelupäällikkö tekee päätöksen.

Epäselvissä tapauksissa tutkinto-ohjelman vastuuhenkilö voi osoittaa hakemuksen koulutusdekaanille, joka viime kädessä tekee päätöksen osaamisen tunnustamisesta¹². Lisäksi koulutusdekaani linjaa tiedekunnan hyväksilukujen tarkennukset, johon on eritelty Oulun yliopiston osaamisen tunnustamisen linjauksista poikkeavat yksityiskohdat. Nämä tiedekuntien tarkennukset on listattu lukuun 10.

¹² Vrt. Koulutuksen johtosääntö.

Kuvio 2. Osaamisen tunnustamisen päätöksentekoprosessit.

6. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN HAKEMINEN

Osaamisen tunnustamisen mahdollisuuksia käsitellään henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnan yhteydessä ja opiskelija keskustelee ensisijaisesti omaopettajan, tutkinto-ohjelman koulutussuunnittelijan tai muun opintoneuvontaa antavan tahon kanssa. Näin varmistetaan osaamisen tunnustamisen huomioon ottaminen HOPSissa. Osaamisen tunnustamista tulee hakea hyvissä ajoin ennen hyväksiluettavien opintojen alkamista.

Osaamisen tunnustamista haetaan sähköisesti. Hakemukseen tulee liittää vaadittavat liitteet. Vaadittavat liitteet riippuvat siitä koskeeko hyväksiluku opintosuorituksia, joista on todistus, vai muualla tavoin hankitun osaamisen tunnustamista. Opiskelijan on pyydettyessä esitettävä alkuperäiset todistukset.

Päätös hyväksiluvusta tehdään kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kesäkuukausina jätettyihin hakemuksiin tehdään päätös syyskuun loppuun mennessä. Päätöksessä on tuotava esille mahdollisten lisänäyttöjen osuus sekä annettava määräaika lisänäyttöjen esittämiselle. Lopullinen päätös tehdään kuukauden kuluessa lisänäytön antamisesta.

Puutteellinen hakemus, jota ei pyynnöstä huolimatta täydennetä kuukauden sisällä täydennyspyynnöstä, johtaa hylkäävään päätökseen.

7. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN MENETTELY

Osaamisen tunnustamisesta tehtyä päätös tallennetaan opintotietojärjestelmään, jonne kirjataan suorituksen nimi, suorituspaikka sekä laajuus ja arvosana. Mikäli opiskelija täydentää osaamistaan lisäsuorituksella, kirjataan suoritus Oulun yliopiston opintosuorituksena¹³.

Kotimaisissa yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa, avoimissa yliopistoissa ja avoimissa ammattikorkeakouluissa suoritettavat opinnot voidaan hyväksilukea alkuperäisellä numeerisella arvosanalla, jos korkeakoulussa käytetty arvosana-asteikko on sama. Muutoin opintojakso tai -kokonaisuus arvostellaan arvosanalla hyväksytty (**hyv**).

Jos ulkomainen oppilaitos käyttää täysin samaa arviointiasteikkoa tai arvosanan määräytyminen on selvää (esim. eurooppalaisten korkeakoulujen osalta ECTS-järjestelmän vastaavuuksia noudattaen), voidaan käyttää alkuperäistä numeerista arvosanaa. Muutoin ulkomaisten oppilaitosten opinnot arvostellaan aina lähtökohtaisesti arvosanalla hyväksytty (**hyv**). Tässä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että opintojaksot arvosanoineen luetaan hyväksi aina samalla tavalla opiskelijoille. Opiskelijan oikeusturvan kannalta on turvallisempaa, että arvosana säilyy täysin samana tai vaihtoehtoisesti suoritus kirjataan asteikolla hylätty/hyväksytty mikäli alkuperäinen asteikko on eri.

Toisesta kotimaisesta kielestä annetaan suoritusmerkintä **TT** (tyytyttävät taidot) tai **HT** (hyvät taidot).

8. OSAAMISEN TUNNUSTAMISEN OIKAISUMENETTELY

Jos opiskelija ei ole tyytyväinen päätökseen, hän voi tehdä kirjallisen vapaamuotoisen oikaisupyynnön 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Opiskelija toimittaa

¹³ Opiskelijalle voidaan korvata opintosuoritus myös osittain. Tästä ohjeistetaan tarkemmin opintotietojärjestelmän käyttöohjeessa.

oikaisupyynnön tiedekunnan palveluosoitteeseen. Oikaisupyynnön liitteenä tulee olla hakemuksessa mukana olleet liitteet. Dokumenteista tulee näkyä opinnoista vastaavan tahon tehty päätös. Hyväksiluvusta päättänyt taho antaa oikaisupyynnön kirjallisen vastineen ilman aiheetonta viivästystä ja toimittaa sen tiedekunnan johtavalle koulutusasiantuntijalle, joka toimittaa vastineen opiskelijalle.

Jos opiskelija ei edelleenkään ole tyytyväinen päätökseen ja/tai vastineeseen, voi hän hakea siihen oikaisupyynnön Oulun yliopiston tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa kirjallisen päätöksen tiedoksisaannista. Ellei opiskelija hae oikaisua tutkintolautakunnalta kyseisen ajan kuluessa, päätös jää voimaan ja mahdolliset hyväksiluvut ja tarvittavat kirjaukset merkitään opiskelijan tietoihin päätöksen mukaisesti.

Opiskelija hakee oikaisua tutkintolautakunnalta vapaamuotoisella oikaisupyynnöllä, joka lähetetään osoitteeseen:

Oulun yliopiston tutkintolautakunta
Kirjaamo
PL 8000
FI-90014 Oulun yliopisto

Oikaisupyynnössä on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan. Tutkintolautakunta käsittelee asian ja tekee kirjallisen päätöksen ilman aiheetonta viivästystä. Tutkintolautakunta voi pyytää lausunnon arvioinnin suorittaneelta taholta.

Tutkintolautakunnan päätöksestä tiedotetaan asianosaisia ja se astuu voimaan heti. Jos päätöksen perusteella tehdään hyväksiluvun oikaisu, mahdollisista hyväksiluetuista opinnoista tehdään merkinnät opintorekisteriin. Tutkintolautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla¹⁴.

9. VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄAIKA

Oulun yliopiston yleisiä linjauksia noudatetaan, jollei tiedekunta ole kuvannut poikkeavaa tarkennusta tässä dokumentissa.

Nämä linjaukset tulevat voimaan 1.8.2021. Linjauksissa noudatetaan siirtymäaikaa uuden järjestelmän käyttöönottoon asti ja linjaus on tiedekuntia sitova 1.1.2022 alkaen, eli tiedekunnat voivat käyttää omia voimassa olevia linjauksiaan siihen asti, mikäli ne ovat opiskelijalle edullisempia kuin nämä linjaukset.

¹⁴ Yliopistolaki 84 §.

10. LINJAUKSISTA POIKKEAVAT TARKENNUKSET

Seuraavassa on kuvattu edellä olevista linjauksista poikkeavat tarkennukset.

10.1 Kasvatustieteiden tiedekunta

Osaamisen tunnustamiseen liittyvät kasvatustieteiden tiedekunnan tarkemmat periaatteet määritellään erikseen opetussuunnitelmissa ja lukuvuosittain päivittyvässä tarkennuksessa.

Kasvatustieteiden tiedekunnassa on kelpoisuutta ja pätevyyttä tuottavia opintoja ja opintokokonaisuuksia. Kelpoisuuden tuottaviin opintoihin ei voi hakea hyväksilukua nonformaalisti eli muulla tavoin kuin virallisen korkeakoulussa hankitun osaamisen perusteella. Tästä voidaan poiketa koulutusdekaanin tekemällä erillisellä päätöksellä, kuinka kelpoisuuden tuottavien opintojen harjoitteluja voidaan hyväksilukea.

Kasvatustieteiden tiedekunnassa ei voi hyväksilukea ylioppilastutkinnon arvosanoilla kieliopintoja.

10.2 Luonnontieteellinen tiedekunta

Opintojen vanheneminen

Seuraavilla opinnoilla voidaan hyväksilukea yli 10 vuotta vanhoja opintoja:

- Fysikaaliset tieteet: perusopinnot, kaikille yhteiset aineopinnot
- Matemaattiset tieteet
- Biologia: ekologian alan eliölajituntemusten perusopinnot, aineopinnot, syventävät opinnot ja kenttäkurssit

10.3 Lääketieteellinen tiedekunta

Lääketieteellisen tiedekunnan tutkinto-ohjelmissa ei hyväksytä muissa tiedekunnissa suoritettuja toisen kotimaisen kielen opintoja korvaaviksi suorituksiksi.

10.4 Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu

Opintojen vanheneminen

Verotukseen liittyvä lainsäädäntö muuttuu jatkuvasti ja vaatii aiheen aktiivista päivittämistä, jonka takia seuraavilla opintojaksoilla noudatetaan 6 vuoden vanhenemisaikaa:

- Vero-oikeus I
- Vero-oikeus II
- Tilinpäätös- ja verosuunnittelu

Vaihto-opintojen hyväksilukeminen KTK-tutkinnossa

Opiskelijoilla, joiden kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon pääaine on Kauppatieteet, pääaineopintoihin kuuluu Global Perspectives -moduuli, joka ajoittuu kolmannen vuoden syyslukukaudelle. Moduulin voi korvata vaihto-opinnoilla, mikäli opintoja suoritetaan vaihdossa 25 opintopistettä. Opinnot voi vapaasti valita vaihtokorkeakoulun tarjoamista kursseista. Näistä 15 opintopistettä tulee olla kauppatieteellisiä, mielellään aineopintotasoisia opintojaksoja ja 10 opintopistettä voi olla muita opintoja, esimerkiksi kieliä.

Oulun yliopiston kauppakorkeakoululla on vaihdossa suoritettujen opintopisteiden hyväksilukuihin liittyviä tarkennuksia.

10.5 Teknillinen tiedekunta

Teknillisen tiedekunnan konetekniikan, prosessi- ja ympäristötekniikan, tuotantotalouden sekä rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelmissa ei voi hyväksilukea ylioppilastutkinnon arvosanoilla kieliopintoja.

Opintojen vanheneminen

Seuraavilla opinnoilla noudatetaan 20 vuoden vanhenemisaikaa:

- Kemian perusopinnot

10.6 Tohtoriopintojen hyväksilukeminen

Tohtoriopinnoissa voi korvata vain pakollisia opintojaksoja, jotka on määritelty tutkintorakenteessa. Poikkeuksena ovat tohtorikoulutussuunnitelma, seurantaryhmän raportointi ja tapaamiset sekä Introduction to doctoral training -kurssi, joita ei voi korvata muilla suorituksilla. Vapaavalintaisia yleis- ja valmiustaito-opintoja ei voi hyväksilukea.

Muulla suoritettut tieteellinen jatko-opintokurssi tai tieteellinen kokous eivät kuulu hyväksiluvun piiriin, vaan niistä voidaan antaa opintopisteet tutkijakoulun sivuilla kuvatun prosessin mukaisesti.

Tohtoriopintoihin ei voida hyväksilukea opintoja kelpoisuuden antavasta tutkinnosta. Aiempaan tutkintoon kiinnittämättömiä, syventäviä opintoja voidaan käyttää tohtoritutkinnon opintovaatimusten täyttämiseen, jos pääohjaaja ja väitöstutkija arvioivat niiden olevan sopivia kyseiseen tohtoritutkintoon. Samoin lisensiaatintutkinnon opinnoilla voidaan korvata tohtorikoulutuksen tutkinto-ohjelman tieteenalakohtaiset opinnot, jos ohjaaja ja väitöstutkija arvioivat niiden sopivan tohtoritutkintoon. Lisensiaatintutkinnon opintoihin ei sovelleta hyväksilukuprosessia, vaan opinnot sovitaan HOPSin suunnittelun yhteydessä.

Väitöstutkija aloittaa hyväksilukuprosessin ottamalla yhteyttä Tutkijakouluun. Jatkotutkinnon hyväksiluvuista päättää tutkijakoulun dekaani.